

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ,
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPTLAP

ELŐFIZETESI ARAK

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3.50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1.50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 199. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Chesvan 16 — 1923 október 26 Péntek

A zsidó egység történelmi útja

Irta dr. Lövy Ferenc

(Első közlemény.)

Az utóbbi időben ismét gyakrabban hal-
latszik a zsidóság egységének és ennek szük-
séges voltának hangoztatása, úgy hogy talán
nem egészen fölösleges e kérdéssel szakszerűen
és elfogulatlanul foglalkozni, ha másért nem,
nyilván az eszmék tisztázása céljából. A
zsidóságról szólva ki kell emelni, hogy a zsidó-
ságot nem nézhetjük más népek, nemzeti-
ségek, vagy felekezetek nézőszögéből, hanem
mint különös, eredeti képződményt kell bíráló
tárgyává tenni. Nem lehet csupán külön nép-
nek venni vallása nélkül, de ép úgy nem lehet
vallását a népiségtől, nemzetiségtől elkülöníteni,
mert egyik a másik nélkül, legalább ezideig,
soha sehol történetileg hosszabb ideig nem
tudott fennállni. Így például jóval Róma alap-
ítása előtt, körülbelül a trójai háború idején,
tehát kerek ezer évvel a közönséges időszámí-
tás előtt a zsidóság kétharmada „Izrael országa”
néven Jeróbeám vezetésével külön birodalmat
alkotva elpártolt az ősi vallástól, bár közben
nagy politikai hatalomra tett szert, harmadfél
század után elpusztult és teljesen tönkrement.
Majdnem másfélszer év után, a VIII. század-
ban, hatalmas reformmozgalom támadt a már
szétszóródásban élő zsidóság kebelében és a
tisztá zsidó eredetű karaiták, elhagyva a zsidó
vallás történelmi fejlődését, népi vagy faji tiszta-
ságuk dacára, lassanként teljesen elcsenevésztek.
Viszont a karaita-mozgalom korában a kozárok
nagy, hatalmas népe fölveszi a zsidó vallást,
de nem lévén zsidó fajú vagy nemzetiségű,
pusztán vallási alapon nem tudta magát fön-
tartani. A XVII. században támadt erdélyi
szombatos vallás három százados szenvedés
után végül a zsidóságba olvadt be. A zsidósá-
gról csak mint fajilag és vallásilag el nem külö-
nithető közösségről beszélhetünk. Így lépett fel
a történet mezejére és így halad ma is tör-
ténelmi útján.

A zsidóság eredete a távoli ókorba nyúlik.
Mint kicsiny nomád törzs vándorol Kanaán-
ból Egyiptomba, ott századok alatt néppé, a
Szináj pusztájában felekezetté, majd Palesztinát
elfoglalva nemzeté fejlődik. Látszólag, kívül-
ről tekintve egységes, de már egy régi szent-
írásmagyarázó, legalább is másfél ezer év előtt,
a maga módja szerint a következő érdekes
megjegyzést teszi: A Sináj hegyi kinyilatkoz-
tatás előtt azt mondja a szentírás: „és táboro-
zott ott Izrael”. Ebből az következik — úgy-
mond — hogy ott „táborozott”, mint egy
ember, de csakis ott, mert másutt mindenütt
— kivétel nélkül — azt jelenti az Irás, hogy
itt vagy ott „táboroztak” Izrael fiai. Tehát
csak ott, a Sináj hegyénél és csak egyszer volt
teljesen és minden tekintetben egységes a zsidó-
ság. Ez a megfigyelő élesen rávilágított — a
saját korára, mint ahogy a midrás mestereinél
általában látjuk, de egyben erős kritikát mon-
dott a zsidóság egységéről, mely bizonyos tekint-
etben mindig megvolt és megvan, de mint a
sejt, fejlődése közben újra meg újra megoszlik.
Így hiába próbálkozik az első zsidó király
Saul összefogni a törzseket, hiába egyesíti a
nagy hadvezér, a zsoltáros Dávid király a
zsidóságot, fia és utóda, bölcs Salamon alatt az
egység megbomlik és halála után a zsidóság
politikailag és vallásilag két részre szakadt,
mely soha többé nem egyesült. A perzsa uralom
alatt a zsidók engesztelhetetlen ellensége, Hámán
mejlátja a zsidóság e gyöngéjét és Achaszvérus
(Xerxes) király előtt úgy jellemzi őket, hogy
a zsidóság „széjjelszört és pártokra szakadt”
nép.

A Makkabeusok csodálatos hősiessége po-
litikailag ismét egy táborba hozza őket, de
vallásilag annál agyobb széthuzás támad a

különböző valláspártok: a farizeusok, szadu-
ceusok, esszenusok stb. közt, mely pártokról
ma már nincs teljes és világos képünk, mert
a nagy nemzeti katasztrófa — Jeruzsálem és
Judea pusztulása — elsodorta és teljesen meg-
semmisítette a pártokat, melyeknek még min-
dig nem eléggé ismert, illetve ismertetett küz-
delméből született a kereszténység, mely kez-
detben szintén csak zsidó vallásos párt volt.
Jeruzsálem második, a rómaiak általi pusztu-
lása után az ország nélkül maradt, a világ
minden tája felé szétszört zsidóság még in-
kább és még több pártra szakadt országok és
vidékek szerint is.

Ezen megosztás több mint egy századdal
az ország pusztulása előtt magában a zsidóság
zömét képező farizeus (= elkülönítő, a vallás-
törvényeket gondosan betartó, de semmiesetre
„képmutat”) pártban is észlelhető, amire leg-
jellemzőbb a Hillél és Sámáj pártjának vi-
tája, mely utóbbi ha nem is egészen, de sok
tekintetben hasonló a mai ortodox zsidóság
irányához és akkor is csak egyfelől a
politikai pusztulással fenyegető helyzet, később
meg az egyre elhatalmasodó és a zsidó-
ságot elnyeléssel fenyegető kereszténység el-
leni védekezés tartja meg úgy-ahogy a zsidó

Brémában kitört az általános sztrájk

Proletárszázadok elfoglalták a postát és a telefonközpontot. Sztrájkolnak a
berlini bankjegynyomdák munkásai. A hamburgi kommunisták veresége
Oroszország fegyverrel segíti a német kommunistákat

Berlin, október 25. Esztlandból és Lettországból érkező jelentések szerint a szovjetkor-
mány erős csapatokat koncentrált a határon. A csapatösszevonást azzal magyarázzák, hogy a
szovietnek az a telfogása, Németország forradalom előtt áll és a moszkvai kormány csapataival
akarja a német kommunizmust győzelemre juttatni.

Berlin, október 25. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) Az elfojtott hamburgi kommunista
puccskisérlet sokkal nagyobbarányú állam-
csínynek indult, mint eleinte látszott. Az éh-
ségzavargások hatása alatt ultimátumszerűen
fellépő berlini munkásság mára politikai kö-
vetelésekkel állott a kormány elé. És alig ver-
ték le a hamburgi forradalmat, a proletárfor-
radalom egy másik nagy kikötővárosban tört
ki, a berlini központ nevében Hamburgból
küldött parancsra. A régóta lappangó munkás-
forradalom gyors elfojtása csak annak tudható
be, hogy

a szociáldemokraták és kommunisták
nem tudtak egységes frontba tömörülni.

A szociáldemokraták és kommunisták közötti
tárgyalások ugyanis az egységes front érdeké-
ben a köztársaság és alkotmány megvédésére
nem sikerültek a kommunisták ellenkezése
miatt.

Hamburgban még mindig nem állott
helyre teljesen a rend, bár a tegnapi délután
nyugodtan telt el. A kommunisták fészkeit
megtisztították. A visszavert lázadók

gőzhajókra menekültek, ahol elbarriká-
dozták magukat.

Hamburg kikötőjében tegnap éjjel hat
torpedóromboló megkezdte a kormány által a
hamburgi rendőrség és védőőrség támogatására
küldött csapatok partraszállítását. Nagy-Ham-
burg területén szigorított ostromállapotot ren-
deltek el.

Hamburg hanzaváros szenátusa minden-
féle éhségforradalom előzetes elkerülésére meg-
kezdte tanácskozását egy értékálló

külön hamburgi pénz

megteremtéséről.

Az antikommunista akció tovább tart, de a

egységet. De a VIII. században a zsidóságban ma-
gában veszedelmes megosztási folyamat indul meg.
A századokon át lappangó szaduceus irányzat
újra felemeli fejét a talmudi irányzatnak szer-
intük tultengése ellen és szószertint értelem-
ben reformálni (visszaállítani) akarja a zsidósá-
got a bibliai alapra, azt hirdetve, hogy a
szentírásban világosan meg van írva a köte-
lező vallási törvény; ami azon felül van, az a
rabbik találmánya és elvetendő. Körülbelül
egy százados polémia után a zsidóság a karai-
tákat — amint e pártot nevezték — kizárta
kebléből és azóta nem is tekinti őket zsidó
vallásúknak, jóllehet senkisék vonhatja, nem
is vonja kétségbe tiszta zsidó fajiságukat.

Később nyílt küzdelem és pártviszály nél-
kül századokon át két nagy pártra szakadt a
zsidóság. A spanyol és keleti, a szefárd zsidó-
ság egész másként fejlődött, mint a közép- és
keleteurópai askenázi zsidóság. Másként ejtik ki
a héber nyelvet, más a rítusuk, más az ima-
könyvük, úgyhogy együtt nem is végezhetik
istentiszteletüket és hogy egy közeli példára
mutassunk, még néhány évtized előtt Gyula-
fehérváron a most is meglévő, egymással szem-
ben épült két zsinagógában külön imádkoztak
az egy hitközséghez tartozó, Törökországból
Bethlen Gábor fejedelem által 1624-ben letele-
pített spanyol eredetű szefárd zsidók és a ké-
sőbb bevándorolt német és lengyel zsidók le-
származottjai.

forradalmárok sem pihennek. Kiküldötteik a
közelbi városokban szervezik meg a munkás-
tömegeket. Brémában már — állítólag egy
hamis parancs következtében —

a városi üzemek munkásai kimondták
az általános sztrájkot.

Proletárszázadok szerveztek, elfoglalták a posta-
és telefonközpontot, amelyek jelenleg a mun-
kások vezetése alatt dolgoznak. Hasonlóképpen

a kikötők munkásai is sztrájkbaléptek

bérek emelése érdekében. A kikötői munkák
teljesen megszűntek.

Berlinben a kommunista munkásság a
„Rote Fahne” betiltása fölötti elkeseredésében
határozatot fogadtatott el a papírpénzgyártás-
sal foglalkozó nyomdászokkal, hogy a tilalom
visszavonásáig

sztrájkba lépnek.

A sztrájkhatározatot küldöttség nyújtotta át
Gesler honvédelmi miniszternek, akitől szóbeli-
leg is követelték a katonai ostromállapot azon-
nali megszüntetését, amelynek alapján a „Rote
Fahne”-t betiltotta. Valószínű, hogy a hadügy-
miniszter teljesíteni fogja a munkásság köve-
telését, mert a papírpénz előállítását nyomdászok
sztrájkja katasztrófális lenne Németországra.

A népszövetség főtítkára
Magyarországra utazik

Genf, október 25. Drumond, a népszövet-
ségi tanács főtítkára, október végén Buda-
pestre érkezik. Kisérétében lesz Mantoux, a
politikai ügyosztály főnöke és Hoden, a sajtó-
osztály tagja, akiket a magyar kormány hívott
meg Magyarországra. A népszövetségi főtítkár
útja semilyen összefüggésben nincs a magya-
r kölcsönrel.

23 október 25.

ldött műszereket rő
uldóm. Telefon 315

da

üeket

adea-Mare

TÖK, MŰLABAK

eltebb

DR

es világos

Föraktár:

LUJ

Telef. 394.

IPA

Lei 125.—
Lei 36.—
Lei 35.—
Lei 35.—

lések, selymek és
ali gyári lerakata.

OLNÁR

yi M.-u.) 6. szám

adea-Mare

Gerlozy 16. szám

Carlier kapitányt a rendőrség fogházába vitték

A francia kapitány mosolyogva írta alá a letartóztatását elrendelő végzést. A kémiai intézet még nem állapította meg a mérgezést.

(Belgrád, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette már az Uj Kelet, hogy Carlier kapitányt, akit a vizsgálóbíró Iselli meggyilkolásával vádol, tegnap este letartóztatták. Angyelkovic vizsgálóbíró a kórházban olvasta fel Carlier előtt a letartóztatásáról szóló végzést. Carlier mosolyogva írta alá az aktát.

A vizsgálóbíró egyelőre csak a gyilkosság kísérletével vádolja a francia kapitányt, mert a vádanyag szerint bebizonyosodott, hogy Carlier rálért Isellire. A mérgezésre vonatkozóan Angyelkovic vizsgálóbíró semmiféle vádat nem emelt, mert a kémiai laboratórium még nem adta ki a jelentést az Iselli gyomrában talált mérges anyagokról.

Carlier kapitányt vasárnap reggel szállították át a rendőri kórházba, ahol külön cellában helyezték el. Carlier kapitány szobáját három csendőr őrzi. Az egyik csendőr jól beszél németül és beszélgetésbe is elegyedett Carlier kapitánnyal, aki a csendőrnek elbeszélte háborús élményeit. Amikor a rendőrség borbélyja vasárnap délelőtt bekopogtatta cellájába és meg akarta borotválni, Carlier azzal utasította vissza, hogy nincs szüksége rá, mert szakállt fog növeszteni. Délben Angyelkovic vizsgálóbíró látogatta meg és állapota iránt érdeklődött. A francia kapitánnyal a rendőri fogház kórházában a legelőzékenyebben bánnak és cigarettát és italt is kap.

A délelőtti folyamán Iselli Ottó a meggyilkolt svájci kereskedő öccse ismét meglátogatta Angyelkovic vizsgálóbírót. Isellie Ottó közölte a vizsgálóbíróval, hogy sürgős ügyek Svájcba szöktetik és ezért el kell utaznia. Angyelkovic vizsgálóbíró arra kérte Isellit, hogy maradjon még néhány napig Belgrádban, amíg a kémiai vizsgálatot befejezik. Amikor az előszobán át kijött a vizsgálóbírótól, Iselli Ottó az egyik asztalon egy véres lepedőt és vánkost látott, mire ezt kérdezte az ott álló őről:

— Ez a bátyám vére?

Amikor igenlő választ kapott, zokogásban tört ki és alig lehetett lecsendesíteni az erős, vállas embert.

Carlier kapitány Jovanovic Vasza belgrádi ügyvédet nevezte meg védőjéül.

.....
— Jósika Gábor báró az erdélyi katolikus státus világi elnöke. Majláth Gusztáv gróf püspök elnökletével ma folyt le Kolozsváron az erdélyi római katolikusok státusának közgyűlése, melyen a báró Jósika Samu halálával megüresedett világi elnökséget idősebb Jósika Gábor báróval töltötték be. A katolikusok parlamentje foglalkozott a kormány iskolapolitikájával is. Gyárfás Elemér dr. indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a státus kérti fogja a sérelmes rendelkezések visszavonását.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmid.

Különbözik igazságtalan dolog volna azt hinni, hogy etikett, uri formásokkal nem adták meg a módját, ha együtt voltak. Sőt az etikett és a rendes gonoszok talán éppen közeli rokonságban voltak egymással. Senki sem ereszkedett a saját méltósága alá annyira, hogy bárhol is több látogatást tett volna, mint amennyiszer az illető őt látogatta meg. A házigazdának és háziasszonynak legjelentéktelenebb szavát és arcrándulását is kinosan számoltatták. Ha az egyiknek talán barátságosabb mosolyban volt része, ha tüzetesebben kérdezősködtek hogyléte felől, akkor már valamelyik másik hirtelenül úgy elhallgatott mint a halál, nagyon hamarosan elajánlotta magát, mégpedig azzal a kemény elhatározással, hogy ennek a háznak küszöbét se fogja megegyezzen az ő árnyéka elszécsélni. De mindezzel még távolról se volt minden veszély és nehézség kimerítve. Mert ha valamelyik tisztességes hölgynek gazdagabb férje volt, az megkövetelte, hogy nagyobb respekttal fogadják mint azt, akinek ura kevésbé volt gazdag, ez viszont féltékeny gondosággal vigyázott arra, hogy a másikat nem helyezik-e ő elébe, azért mert gazdagabb és valószínűleg lehetetlennek látszott, hogy valami összejevetel harag nélkül végződjön.

A történelemből tudjuk, hogy midőn a rómaiak Jerusálemet ostromolták, a különböző

A nyugtalan Frankfurt

Az utca kilenckor és egy órával később. Akik éheznek és akik véreznek. Antiszemiták és ötleteik

(Frankfurt am Main, okt. 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Három hétig tartó esőzés után az első szép ragyogó őszi nap. Az emberek, akik eddig örvendtek ha otthon lehettek, egyszerre kitódulnak az utcára. Már reggeli kilenc órákor valószínű korzót látni a Goethestrassen, a Hauptwachenál: nők, férfiak igyekeznek egymáson túlnenni eleganciában, lassan, kényelmesen, nevetve sétálnak, az ember észre se veszi, hogy olyan országban van, amely már szinte utolsó vonaglik. Sehol, egyetlen embernek az arcán sem látni komor gondolatot, mindenki a napfényt élvezi.

De egyszerre, tíz óra tájban, mintegy adott jelre megváltozik az utca képe. A kereskedők egész személyzetükkel ijedten rohannak üzleteik elé és öt perc múlva az állomástól az operatérig nincs egyetlen üzlet se nyitva. Az ember megkérdi, mi történt, hogy olyan hirtelen zárnak. Nem is válaszolnak, csak rohannak tovább. Néhol maga a tulajdonos töri be kirakatát, amikor kapkodva lehuzza a redőnyt.

Egy munkáskülső ember talyigát tol. Amikor meglátja a kereskedők kapkodását, görcsösen, szinte örülten nevetni kezd.

— Haha, hát miért zártok, hát mégis csak félték tőlünk?

A sarkon befordult, de még mindig hallatszik kisérteties, háborzongató hahotája.

A munkások és a munkanélküliek közt van valami készülöben. Hirtelen csupa gyanus külsejű embert látok. Ahol még az imént fényes, lakkcipős, kikent, kifent emberek jártak, most egyet sem lehet látni közülök, csak lerongyolódott, torzonborz embereket. De még ijesztebbnek hatnak az asszonyok. Sovány, hórihorgas és alacsony, tömzsi nők. Élesen rikácsolnak:

— Adjatok kenyert, adjatok krumplit! Miért szüntetik be az üzemeiket?

Csoportok keletkeznek, egy férfi vagy asszony körül szoronganak az emberek és hallgatják fejtegetésüket. Az egyik szidja a munkaadókat, akik ma aránylag kevesebbet fizetnek mint békeidőben. A másik a parasztokat, akik papírmárkát nem adják a krumplit, a tojást és a vaját. Kiki politikai pártállása szerint beszél: némelyek Stressemant, mások Cunot, vagy Stinest szidják.

— Persze, Ebert öt percig dolgozik és azt is úgy, hogy aláír és akkor már megkereste a lakbért.

A legfenyegetőbb a csoportosulás a Zeilon, a Constabler kávéház körül. Ott lehet az óvárosba eljutni a legkönnyebben és az egész mozgolódás főfészke ott van. A különféle melléktútcákból mind több és több ember özlök oda, a hat rendőr, akit oda kirendeltek, meg se tud mozdulni. A tömeg szidja őket, kiköp előttük és ők a sok emberrel nem tudnak szembeszállani. Már követek is hajigálnak feljűk. Egyszerre rémülten szaladni kezdenek az emberek. A rendőrség felől egy teherautó jön, rajta negyven rendőr, az egyik kezükben

puska, a másikban gummibot. Az autó megáll, a rendőrök leugranak és két perc alatt a gummibotokkal és a puskatussal az egész teret megtisztították. Csak néhány kíváncsi maradt még ott, de a rendőrök távozásra szólítják fel őket. Egy nagyon elegáns bundába öltözött hölgy úgy tesz, mintha nem is hozzá szólnak volna. Egy pillanat alatt fen van az egyik rendőrautón, ahol husz ember várja hogy elvigyék a rendőrségre.

Az éhségzavargások tegnap este kezdődtek. A munkásnegyedben egy üzlet kirakatát betörték és azt nézte mind több és több kíváncsi. Mindjárt akadtak olyanok is, akik a tömeghez igazgató beszédet intézzenek. Amint a rendőrök megjelentek, az egyik szónok elordítja magát:

Die Griene sind do! Guck emol, wie se laafe! — és közöri fogadta a zöld egyenruhás rendőröket, kettőnek a fejét betörték.

A rendőrök sortűzet adtak a levegőbe és minthogy a tömeg még így sem mozdult, az egyik rendőr a támadójára lött. Nyomban összerogyott: a rendőrgyólyó a tüdejét találta.

Egész természetes, hogy ilyen zavargás nem mulik el anélkül, hogy a kampókeresztesek fel ne használnák a hangulatot. Ime hogyan agitálnak a nagynémetek:

A Zeilon nagy csoportosulás. Egy biciklis fickó nevetve mutogat valami kicsi cédulát. Hangosan olvassa: „Vasuti szabadjegy Jeruzsálembe és soha vissza. Érvényes minden zsidó és zsidókeverék számára azonnaltól.“ És odanyomja egy kocsis kezébe. A következő sarkon előlről kezd. Ott is egész csomó ember nézi, hallgatja. Egyszer odalép hozzá egy ember, igazolványt mutat:

— Kövessen!

A biciklis népszónok el akar szaladni, de két rendőr megragadja és a következő pillanatban biciklistől rendőrautó tetején robot a Köztársaság Tere felé, a rendőrségre.

A rendőrfőnök a zavargásokkal kapcsolatban a következő rendeletet adta ki:

Zavargások idején szigorúan tilos az utca áldogálni, vagy akár kíváncsiságból egyik-másik csoporthoz csatlakozni. Akit ilyen okból kifolyólag letartóztatnak, még ha a zavargásban nem is vett tényleges részt, legalább három hónapi fogházzal büntetik.

Igy él ma Frankfurt az utcán.

Fischer Ernő

.....
— Romániai főiskolai hallgatók kedvezménye az olasz egyetemeken. Az olasz külügyminisztérium átiratot intézett a kolozsvári egyetem tanácsához, amely szerint az olasz egyetemre beiratkozó romániai hallgatókat az idegenadó és összes illetékek fizetése alól mentesítik, ezenkívül az olasz vasuti vonalakon viteldíjkedvezményt is élveznek.

melyek közületek gonosz örületben élnek, szemük fölragyog, ujjuk görcsösen markolódik össze, ha megvillan az arany. Vessétek le magatokról ezt az utálatos örültséget, tanuljatok be néhány szép frázist az erényről és az emberi méltóságról és arról a szennyről, mely a pénzhez ragad — de ezeket a frázisokat aztán úgy mondjátok el, jelleges hanglejtés nélkül...

Ros hasáná napján végre-valahára általános béke volt a városban, úgy, hogy a zsidók látogatásukkal tisztelhettek meg Bendixen Fülöp ur házáat. A férfiak éppen csak hogy haza mentek a templomból a feleségükért és úgy szállingóztak be egyik a másik után a vendégszobába, ahol Jetty asszony és férje tulfeszített figyelmességgel fogadta őket. Kölesónós bókók özőne után a társaság végre helyet foglalt és az ünnepnap szentsége és békéje előmlött rajtuk. Leib Essen, aki utolsónak jött, kezét dörzsölte és úgy mondta:

— De máma aztán tisztességes templomunk volt. Olyan szépen ment minden, hogy ugyan csak örömem tellett benne.

— Nekem is, — mondotta Bendixen Fülöp ur — amióta Kopenhágában voltam, nem hallottam olyan jól sófárt¹⁾ fujni, mint Reb Jókeftől. Reb Jókef kiváló bal-tekéje.²⁾

¹⁾ Sófár, kos vagy kecskeszarvból készült kürt. Ősi zsidó hangszer. Ros-hasáná napján a templomban többször megfujják.

²⁾ Bal-tókia: aki ért a sófár-fuvás művészetéhez. A sófár u. i. meglehetősen nehéz kezelésű kürt és csak hosszú gyakorlattal lehet a velebánást megtanulni.

(Folytatása következik.)

a kunszent
lesz, Örom
mlát követ

(Bukare
sitőjától.) Szó
közül kettőnek
nak Órománia
de a szeszélye
kedvvel össze
vissza kuszált
ketté törött b

Zsarta C
tek fel Kun
mek volt min
egymásé lesz
szonegyedik é
séget esküdtek
mat irtak akk
boldog békess
Ezerkile
katonamundért
maradt asszon
évig rózza az
évszárkait. F
haza olasz fog
megöregedve,
a szívében.

A régi
Gyulának, a
megszállották
az Okirátságba
megkeresheti
Mikó a román
keltek és az
telepedtek meg
talált is, görög
meg, de előbb
leti hitre. Ez
az új keresztis
lesége pedig —
a férjét, — A
Igy lett
Jarta Dumitriu
élt a feleségév
híves, ódon te
szenteket feste
napra pedig h

Igy telte
szen addig, mi
mitrut az Okir
falucskában, a
a lány, akinek
össze a szeszé
szerelmes lett
geire festett k
sonlitani Elen
tizennyolc éve
festő érzelmei
A legk
Dumitru hazat
varért tüzes lá
telen haragjáb
szüleihez. A t
hazaküldte. A
Dumitru megk
akik nem tud
Zsarta Gyuláv

Az új pá
boldogságban.
birta ki Kuns
utazott Slatin
okmányukat is
férje másodszo
boldogan él u
asszony ügyés

A főügy
tőztatását, de
a kétnejű férj
liska, vagyis
ügyészt és zo
bemutatott há
noha jól tudta
nyira megható
szabadlábra ha
lomáciai uton
kat a házassá
dig élnek hárt
talán emberek

Igaz történet

a kunszentmártoni legényről, aki festő lesz, Oromániában telepedik le, bigámát követ el, de akinek a felesége mégis megbocsát

(Bukarest, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szól ez a történet három emberről, akik közül kettőnek a magyar Alföldön, a harmadiknak Orománia kellős közepében ringott a bölcsője, de a szeszélyes sors már a születésükkor játékos kedvvel összebogozta életutjukat és úgy összevissza kuszálta, hogy egy szerető asszony szíve ketté törött belé.

(A magyar Alföldön)

Zsarta Gyula és Molnár Juliska együtt nőttek fel Kunszentmártonban és még serdülő gyermek volt mind a kettő, amikor eltervezték, hogy egymásé lesznek. Gyulából festő lett és még huszonegyedik évét sem töltötte be, amikor örök hűséget esküdtek egymásnak. Ezerkilencszáztizennégyedik évig élt a fiatal emberpár boldog békeségben.

Ezerkilencszáztizennégyben Zsarta Gyulára is katonamundéert huztak és a fiatal férj az otthon maradt asszony miatti busulással a szívében öt évig rötta az országotakat és lakta a harcterek lövészárkait. Ezerkilencszáztizennégyben toppant haza olasz fogságból Kunszentmártonba, öt évvel megöregedve, de meg nem fogykozott szeretettel a szívében.

(Zsarta Gyula új hazába indul)

A régi haza nem tudott kenyeret adni Zsarta Gyulának, a festőnek. Mikor a román csapatok megszállották Budapestet, hallotta katonáktól, hogy az Okirályságban szükség van restőkre és könnyen megkeresheti a maga és az asszonya kenyerét, Mikor a román csapatok kivonultak, ők is utra keltek és az Okirályságban Slatina városkában telepedtek meg. Zsarta Gyula munkát kereset és talált is, görögkleti templomok festésével bízták meg, de előbb azt kívánták, térjen át a görögkleti hitre. Ezerkilencszázhuszban át tért a festő, az új keresztységben a Dimitriu nevet kapta, a felesége pedig — az áttérésben is hűségesen követte a férjét, — Anna nevet kapta az ujhittől.

Igy lett Zsarta Gyulából, Jarta Dumitriu. Jarta Dumitriu továbbra is boldog egyetértésben élt a feleségével. Hétköznapokon a falvakat járta, híves, ódon templomok freskóit javíttatta és színes szenteket festett a sokszínű üvegablakokra, vasárnapra pedig hazatért a feleségéhez Slatinára.

(Az Okirályság kellős közepén)

Igy teltek a hétköznapok és vasárnapok egészen addig, míg a sorsa el nem vetette Jarta Dumitru az Okirályság kellős közepére, Dragasani talucsakában, ahol már tizennyolc évesre serdült az a lány, akinek az életutját az övével boronálta össze a szeszélyes sors. Jarta Dumitriu halálosan szerelmes lett és a dragasani templom ablaküvegére festett képek veszedelmesen kezdetek hasonlítani Elene Janen Ghicara — így hívták a tizennyolc éves lányt, aki viszonzta is a fiatal festő érzelmeit.

A legközelebbi vasárnapon, amikor Jarta Dumitru hazautazott Slatinára, valami kis perpatvarért tüzes lármát csapott az asszonyával, aki hirtelen haragjában kijelentette, hogy hazautazik a szüleikhez. A templomfestő utlevelet váltott neki és hazaküldte. Alig tette ki a lábát a felesége, Jarta Dumitru megkérte új szerelmének kezét. A szülők, akik nem tudták, hogy Jarta Dumitru a hajdani Zsarta Gyulával azonos, boldogan mondtak igent.

(És az asszony megbocsát...)

Az új pár csak néhány hónapig élt zavartalan boldogságban. Az első törvényes feleség nem sokáig bírta ki Kunszentmártonban a férje nélkül, visszautazott Slatinára, de magával hozta a házassági okmányukat is. Slatinán aztán megtudta, hogy a férje másodszer is törvényes házasságot kötött és boldogan él új feleségével. Első fájdalmában az asszony ügyészségre sietett.

A főügyész azonnal elrendelte a festő letartóztatását, de alig két napot töltött el fogházban a kétnégy férj, amikor az első feleség Molnár Juliska, vagyis Anna sírva kereste fel újból a főügyészt és zokogva jelentette ki előtte, hogy a bemutatott házassági okiratok hamisak. A főügyész, noha jól tudta, hogy az okmányok valódiak, annyira meghatotta az asszony nemes gesztusa, hogy szabadlábra helyezte a férfit, mindaddig, míg diplomáciai uton meg nem keresik a magyar hatóságokat a házassági okiratok valódiságára. Addig pedig élnek hárman, egymástól elszakított boldogtalan emberek, szomorú magányosságukban.

Beszélgetés a világszáró Weston tengernaggyal

Automobilon utazza körül a világot feleségével és három kis gyermekével

(Kolozsvár, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A barna automobil körül hatalmas embergyűrű tolongott. Nem volt rajta semmi különös néznivaló, olyan volt, mint a legtöbb autóbussz, amely tucatszámra szaladgál a kolozsvári utcán. Először azt hittem, karambol történt, az elővigyázatlan sofför elgázolt valakit, de a tömeg olyan nyugodtan és felindultság nélkül bámészkodott, ahogyan csak színházi előadást szoktak nézni, amikor tudják, hogy a hős nem halt meg, előadás után fel fog kelni és elmegy vacsorázni. Valaminek mégis lennie kell, ami ennyire felébresztette az utca kíváncsiságát. A szemem megakadt egy feliráson. A barna autó oldalára ez volt festve: *Round the World*. Magyarul ezt jelenti: a világ körül. Az autó előtt két cserkészruhás lányka állott, a kormánykeréknel pedig cserkészkalapos idősebb hölgy és egy kisfiú. A napbarnította, egészségesarcú lánykák keményen állták a kíváncsi pillantásokat. A bámészkodók közül sokan beszédbe szertettek volna bocsátkozni a különös autó utasaival, annál is inkább, mert az autóra az is rá volt írva, hogy Délafrikából, Orange szabadállamból jött, annak is Brandfort városából, de a kislányok kezeikkel jelezték, nem értik a kérdezősködést, mert csak angolul tudnak. Összeszedtem minden angol tudásomat és megkérdeztem tőlük, hol az édesapjuk.

— Ide ment

a postára levelet feladni, felelték, mindjárt jön.

A postapalota kapujából kifordult egy hatalmas mastermetű, szakállas, bronzarcu férfi, ugyancsak cserkész ruhában és az autó felé tartott. Alig tudott átvergődni a nagy tömegen.

Bemutatkozom neki és megkérem, mondja el hogyan került ide

a távoli egzotikus vidékről és mi járatban van erre felé. Barátságosan és európaihoz illő szíves készséggel felel. Előveszi tárcáját és megkérdi, milyen nyelvű névjegyet akarok. Németet, felelem. Átadja a névjegyet, amely kétségkívül megérdemli, hogy ezennel én is átnyújtsam az Uj Kelet olvasóinak. A névjegyéről megállapítható, hogy a különös automobil különös utasa nem kisebb ur, mint John Weston, a délafrikai Egyesült Államok ellentengernagya. Érthető meglepődéssel olvastam a furcsa szöveget. „A mi házunk hétszer tizennyolc láb.” (Csak később tudtam meg, hogy az automobilját érti alatta.) Azután „A mi földünk az egész világ” és végül „A mi családunk az emberiség”. Szép mondatok, de nem tudom miért vannak a névjegyem. Weston tengernagy mosolyogva nézte meglepődésemet.

— Világkörüli utazáson vagyunk — mondotta — ezzel az autóval járjuk be az országokat.

— Mi a célja utazásának? — kérdeztem.

— A gyermekeimet viszem tanulmányutra, megmutatom nekik a népeket, az egész emberiséget és a világot.

— Meséljen kérem valamit utazásáról, kalandjairól és tapasztalatairól.

— Mondhatni, minden baj és kellemetlenség nélkül tettem meg az eddig több mint hatezer kilométernyi utat. Diplomáciai utlevéllel utazom, sehol sem tartóztattak fel. Afrika sötétebb vidékein megfelelő kíséretem volt, de egyébként is nagyon jól ismerem az ottani népeket és viszonyokat. A rablók ellen pedig fel vagyunk fegyverkezve a szükséges fegyverekkel. Bradfortból indultunk utnak ezelőtt nyolc hónappal és Afrika keleti partvidékén jöttünk a Szezei-csatornáig. Atszeltük a bushmanok és zulukafferek földjét, majd Nyasszán keresztül a szómáliai partokon utaztunk. Innen nyugatra tértünk Középfrika belső vidékei felé és a bisarinok törzsein keresztüljutva arablakta területekre értünk. Néhány hetet

Egyiptomban töltöttünk, megnéztük Kairót és Alexandriát és a Szezei-csatornán keresztül a Színáj félszigetre jutottunk.

— De hogy jutottak át a tengeren ezzel az autóval? — kérdeztem csodálkozva.

— Nagyon egyszerűen, hajóval szállítottuk át.

Weston tengernagy ezután így folytatta elbeszélését:

— A szíriai sivatagon keresztül eljutottunk az épülő új Palesztinába. Láttuk a dolgozó zsidó chalucokat, a zsidó földműves kolóniákat és megnéztük a gyönyörű zsidó várost Tel-Avivot. Jeruzsálemben is voltunk és elzarándokoltunk a szent sírokhoz. Palesztinából Kisázsia felé vettük utunkat s a Taurus-hegység meredek és rossz állapotban lévő útjain keresztül eljutottunk a Boszporus-szoroshoz, ahonnan Konstantinápolyba utaztunk. Ezután következett a nehéz és fáradságos ut Törökországon és a Balkánon keresztül, megtapasztaltuk az új rendet Bulgáriában és Ruszcsuknál átléptük a román határt. Megnéztük Bukarestet s a szép erdélyi havasokon keresztül elérkeztünk ide.

— Nem fáradnak el túlságosan a kicsi gyerekek a szörnyű hosszú utazás alatt?

— Dehogyan fáradnak, hiszen látja milyen egészségesek és jókedvűek. Az egész utazás alatt

egyik sem volt beteg. Okosan és észszerűen utazunk. Haegy szép vidékre érkezünk felüljük a sátrunkat, alaposan kipihenjük magunkat, napokig, sőt hetekig ott maradunk, élvezzük a gyönyörű természetet, kirándulásokat teszünk és tanulmányozzuk a vidéket. És ebben a palotában lakunk.

Weston tengernagy, a huszadik század nagyszerű globetrottere, rámutat hatalmas autójára, e modern delizsánszra, amely beltől kényelmesen és puhán berendezett hálószoba, sőt egy kis konyha is van benne, ahol a felesége villanykályhán főz.

Megkérem a tengernagyot, mondja el politikai impresszióit, hiszen a nagy utazás alatt annyi alkalma volt összehasonlításokat tenni. A tengernagy tiltakozóan rázza a fejét.

— Politikáról nem beszélek. Én csak a természetet és a népeket akarom tanulmányozni. A gyermekeimet is úgy neveltem, hogy ne is tudják mi az: politika.

— Ön ugyebár az angol hadsereg tengernagya?

— Szó sincs róla. Mi csak szövetségesei vagyunk Angliának és én magam sem vagyok angol.

A későbbi beszélgetés során úgy vettem ki, hogy a tengernagy bur származása.

— Mi lesz a további utiránya?

— Innen Budapestre megyek, majd Prágába, Bécsbe és Berlinbe.

— És mit fognak csinálni a hideg téli hónapok alatt? Ebben az autóban nem igen lehet lakni télviz idején mifelénk Európában.

— Igen, ezt tudom és úgy számítom, hogy a téli hónapokat Olaszországban fogjuk eltölteni. Onnan aztán elmegyünk a nyugati államokba, meglátogatjuk Angliát és később áthajozunk Amerikába.

— Mennyi idő alatt fogják befejezni világkörüli útjukat?

— Nem tudom pontosan, ha közbe nem jön valami, bizonyára eltart egy-két évig.

Weston tengernagy az órájára néz és bocsánatot kér, sietnie kell, mert estére Nagyváradon akar lenni. Elővesz egy hatalmas térképet, amelyen piros ceruzával van megjelölve Prágáig az utirány. Megkér, mutassam meg, merre felé vezet az ut Nagyváradra. A Monostori-ut felé mutatok. A tábornagy megköszöni és szívélyesen búcsút vesz tőlem. Felül

Unser Haus : Sieben zu vierzehn Fuss.	Unser Feld : Die ganze Welt.	Unsere Familie : Die Menschheit.
RUND UM DIE WELT MIT DEM MOTOR-REISEWAGEN „ZUID-AFRIKA“		
KONTRE-ADMIRAL JOHN WESTON, F. R. G. S., ETC. (J. VAN STORM-ROUX-WESTON)		
UND FAMILIE		
Jeweilige Adresse	MOTOR-REISEWAGEN „ZUID-AFRIKA“	
Wohnsitz	BRANDFORT, ORANGE-FREISTAAT, SÜD-AFRICA, UND „RUSTENBURG“, P. O. STELLENBOSCH, C. P. SÜD-AFRIKA.	
in Europa Adresse	POST: C/O NATIONAL BANK OF SOUTH AFRICA, LTD LONDON WALL, LONDON, E. C. 2. Telegramme: ADMIRAL WESTON, BANKHOUDER, LONDON.	

az autóra a kormánykerékhez, felesége és gyermekei melléje ülnek, a gép berregni kezd és az autó lassu kanyarodással elindul. A gyermekek kíváncsian kandikálnak kifelé, a tenger-nagy pedig szurós tekintettel néz előre, a keze biztosan nyugszik a kormánykeréken és viszi a gyermekeit messzi, csodás új vidékek felé.

m. e.

A mai valutapiac

Induláskor a francia frank 8:20-ról 8:10-re esett, ami a valutapiac bizonytalanságát vonta maga után. Bukarestből késtek a hírek, az üzlet ennél fogva tartózkodó tendenciát mutatott, csak később, amikor jelezték, hogy a fővárosban nagy lanyhaság mutatkozik, indult meg kínálatban élénk forgalom.

Osztrák koronát 335—338-cal, magyar koronát 132—138-al, cseh koronát 618—622-vel, font sterlinget 947—952-vel, francia frankot 12:15—12:30-cal, svájci frankot 37:30—37:60-nal, lírát 940—945-tel, dollárt 211—212-vel, dinárt a régi kurzussal forgalmazták.

Október 25-én 100 lejért fizettek Kolozsivárt:

8800—9000 külf. magyar koronát,
13700—13800 belf. magyar koronát,
0:9:80—0:10:00 font sterlinget,
7:52—7:66 francia frankot,
2:48—2:52 svájci frankot,
0:47:40—0:47:50 dollárt,
9:40—9:75 olasz lírát,
33500—33800 osztrák koronát,
15:00—15:20 cseh koronát,

Valutapiac október 25-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1215, London 943, Newyork 211, Róma 942, Zürich 37:5, Prága 620, Bécs 30, Budapest 110, Varsó 3:75.

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, márka —, leva 200, török lira 128, font sterling 970, francia frank 1250, svájci frank 39, olasz lira 940, drachma 400, dinár 250, dollár 214, lengyel márka 200, osztr. korona 31, magyar korona 85, cseh korona 620.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 561¹/₄—561, London 2522—2521:5, Páris 32:60—26:25, Milano 2502:5—2510, Prága 1660—1660, Budapest 300—300, Belgrád 655—655, Bukarest 265—265, Varsó 5—5, Bécs 78:25—78:75 Bécs lebélyezett —.

Moravetz Karácsonyi

Albuma

Mindenütt kapható!!

az idei karácsony szenzációja! Nyolcvan oldalon harmincegy válogatott művet tartalmaz. — Egyenként véve 790 lej értéket képvisel. —

Volt hadifoglyok!

Megjelent a legszebb orosz dal, mely lépten-nyomon kísért benneteket nagy Oroszországban. Címe:

Bajkál (Szibériai emlék)

Vegyétek és terjesszék!
Moravetz kiadás, mindenütt kapható!

Központi Téli kert Bar

Minden este

Babrik énekes és még 20 elsőrendű tag fellépte

Kezdetre 10 órakor. Belépődíj jegyadóval együtt 30 lej, fenntartott hely 30 lej

Könyvkötővászon

minden színben Lepagenál Cluj-Kolozsivár

Kérjen ajánlatot!

Holnap kezdődik a parlamenti ülészek

Hazaérkezett a királyi család. Bratianu kibékült Constantinescuval. Az átszervezés

(Bukarest, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A királyi család ma reggel érkezett vissza a fővárosba. A pályaudvaron a miniszterelnök, Bratianu Vintila, Constantinescu és Vaitoianu miniszterek fogadták a királyi családot.

Ma délelőtt tizenegy órakor a miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a királynál. Bratianu Jonei tájékoztatta a királyt a politikai helyzetről. Az átszervezés részleteit holnap valószínűleg nyilvánosságra hozzák.

A királyi kézirat szerint ma kellett volna kezdetét vennie a parlamenti ciklusnak. A képviselők és a szenátorok azonban a mai megnyitón ülésen csak igen kis számban jelentek meg és így

Az osztrák választások eredménye

Bécs képviselőtestülete közös maradt. A zsidó nemzeti pártot dr. Plaschkes Leopold képviseli a városi tanácsban. A nemzetgyűlési választások végleges eredménye

(Bécs, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi nemzetgyűlés és képviselőtestületi választások a teljes rend jegyében zajlottak le. A választásokon a szociáldemokraták és a keresztényszocialisták imponáló fölényhez jutottak. A polgári demokrata párt egyetlen jelöltje sem jutott be a parlamentbe.

A bécsi községi választások a szociáldemokraták fölényes győzelmével végződtek. Bécs városának vezetésében hetvenyolc képviselője lesz a szociáldemokratáknak, negyvenegy a keresztényszocialistáknak és egy képviselője a zsidó nemzeti pártnak.

A zsidó nemzeti pártot a város képviselőtestületében dr. Leopold Plaschkes fogja képviselni, akit 8442 szavazattal választottak meg a második kerületi választólstan.

Ugyancsak döntő vereséget szenvedett a polgári demokrata párt a nemzetgyűlési választásokon is. A parlament százhatvanöt mandátumából

81 a keresztényszocialistákra,
66 a szociáldemokratákra,
12 a nagynémetekre és
6 a Landbündlerekre jutott.

Bécs városa a parlamentbe
27 szociáldemokratát,

Amerika részt akar venni a jóvátételi tárgyalásokon

Harvey amerikai követ Coolidge elnök terveiről. Németország haladékosan kap és leszállítja a fizetési kötelezettségeit. Szakértői vélemény a Ruhr-megszállásról

Smuts tábornok szakítással fenyegeti meg Franciaországot

(London, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma este az itteni délafrikai klubban politikai bankett volt, amelyen szóba került, hogy a német probléma megoldására új konferenciát kellene összehívni. A banketten főleg Smuts tábornok, a délafrikai brit fenhatóságú államszövetség miniszterelnöke és Harvei amerikai követ hangoztatták egy

új jóvátételi konferencia egybehívásának szükségességét

és lehetőségét. A konferencián, amelyen a jóvátételi kérdés végleges rendezését kellene elhatározni, a népszövetség is részt venne.

Smuts tábornok szerint Európa helyzete megkívánja a fennálló megállapodások újraszabályozását. Németország gazdasági és politikai felozlása jóvátehetetlen katasztrófa volna Nagybritannia és a középeurópai államok számára. Angliának világosan ki kell jelentenie, hogy bizonyos körülmények között maga teszi meg a szükséges lépéseket, tekintet nélkül a Franciaországgal való régi barátságra.

A brit birodalom népeit komolyan foglalkoztatja Franciaország fegyverkezése

és a kisantantnak nyújtott katonai kölcsönök, amelyekkel a francia kormány a kontinensen támogatja a militarizmust. Anglia kénytelen lesz a saját védelmére újból megkezdeni a fegyverkezést.

Smuts kijelentette még, hogy Coolidge amerikai elnök ebben az irányban már megtette a kellő lépéseket; tanácskozott Anglia és a kontinens vezető pénzügyi személyiségeivel, akik kijelentették, hogy véleményük szerint

az ülészek tényleges megkezdését holnapig elnapolták

Az „Adeverul“ jelentése szerint ma délután Constantinescu kihallgatáson volt a miniszterelnökkel, akivel hosszabb megbeszélést folytatott. A megbeszélés eredményeképpen sikerült elsimítani a miniszterelnök és Constantinescu közötti ellentéteket és így Constantinescu továbbra is a kormányban marad és megtartja tárcáját. A belügyi tárcá kérdése még mindig kétséges.

Ma reggel a nemzeti párt végrehajtóbizottsága összeült az aktuális helyzet megbeszélése céljából. Végleges határozatot sem itt, sem az ugyanazon időben üléselő parasztpárti végrehajtóbizottságban nem hoztak.

17 keresztényszocialistát és
1 nagynémetet küld be.

Az osztrák választások eredménye semmi szenzációt nem hozott. Az összeült új parlament képe majdnem ugyanaz lesz, mint a régié volt, mert a két vezető párt, a keresztényszocialisták és szociáldemokraták ugyyszólván egyetlen pozícióit sem vesztették, mert bár mindegyikre két-két mandátummal kevesebb jutott mint a legutóbbi választásokon, ezzel szemben azonban a képviselők összámat is lecsökkentették 183-ról 165-re. Alapjában véve tehát ezek a pártok megerősödtek.

Lényeges veszteség érte az antiszemita nagynémeteket és az agráriusokat. A kisebbségek és a többi kis pártok nem juthattak képviselőkhöz, mert az új választási törvény csak a nagy pártoknak kedvezett. A zsidó nemzetiek is csak a bécsi városházára tudtak egy képviselőt bejuttatni, noha a pártra leadott szavazatok száma meghaladta a huszonötet. Dacára az egyesült zsidó párt bámulatos agitációjának, mégsem sikerült elérnie, hogy a zsidó szavazatok többségét megkapja. Ennek oka abban keresendő, hogy a választás az osztrájküzdelem jegyében folyt le és így tulajdonképpen csak az volt fontos a választóknak, hogy polgári, vagy szocialista pártra adják-e le szavazatukat.

Németország nagyobbösszegű évi annuitásokat tudna fizetni, hogyha

a jóvátétel összegét racionális módon megállapítják

és Németországnak moratóriumot adnak pénzügyeinek egyensúlyba hozásáig.

A megszállásra vonatkozólag Coolidge-nak szakértők kijelentették, hogy ez nemcsak meggátolja, hanem egyenesen

lehetetlenné teszi

a jóvátételek fizetését. Coolidge azt hiszi, hogy ha Németország kétsébeesésében volt ellenségei jóakaratahoz fordul, úgy Angliának fel kell használnia minden diplomáciai befolyását Németország felsegítésére. Harvey nagykövet kifejtette, hogy Amerika a múlt évben ajánlatot tett a jóvátételi kérdésének megoldására és kijelenti, hogy Amerika részt óhajt venni a jóvátételi konferencián.

London, október 25. Harvey amerikai nagykövet ma kihallgatáson volt Baldwin miniszterelnökkel. Az audienencián az Unió londoni képviselője kijelentette, hogy Amerika hajlandó segédkezni Európa gazdasági katasztrófájának megakadályozásában, de csak akkor, ha erre felszólítást kap.

Berlin, október 25. A kormány a jóvátételi bizottsághoz jegyzéket küldött, melyben kimutatta, hogy Németország gazdasági romlása következtében képtelen a természetbeni szolgáltatások fizetésére. A jegyzék a versaillesi békeszerződés 234. paragrafusa értelmében kéri a jóvátételi bizottságot, hogy vizsgálja meg Németország fizetési képességét. A német kormány írott memorandumot fog beterjeszteni válaszul a belga tervre.

Az Uj Kelet az napilapja
Felelős szerkesztő
Az Uj Kelet cikkek jelölésével
Előfizetési árak félre 3
Óromániában és Rador Pn hirdetés

— Tulz karesti tudósít a nagy kémk hogy az ujság házsva. Az iga tartóztattak le. bukaresti ujság mázzák a közv vannak a kisel sereg kötelékét

— A p lemondásáról jelentik: Cerch dött be a lapo lemondásáról te különnek.

— Ötez tók. Bukarest dumot nyujto közoktatásügy hogy alapfizet sák meg.

— Megc ről jelentik: Ne tarifája. A sze százalékos emel

— Nem a magyarorsz tudósítónk jelen adott ki, amely nem fogadhat e gethetőség gyan állapítja, hogy szolgálatában áll szövetkezeteknek nak alapításában részt és javada vállalat. Kivéte selőt hivatalból hozzájárul valan dig olyan vállal zottai kizárólag főiskolák tanára rendelet nem vó vény szabályai

— Csalá

levéllel utazni hirt, hogy a h utast küldtek v ládtag szerepelt. Azóta kiderült a Nem szükséges, zék, akinek a n dik meg, hogy gok utazzanak i természetesen ut

— Kille Budapesti tudó rendelet nyomá lesebb kifejezés nisztertanács el fizetett házbér bérét háromszá gek bérét kiler a bérösszeg ne automatikusan dékessége napj ján a korona r Természetesen ez az intézkedé Az ellenzéki p nek, hogy a r hívását kereszto pontját megvó

— Házaz kedő, Löwi Igná f. hó 28-án d. v vőjét Weisz Sze Papírkereskedő ló nát házánál. (Mi

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (București, Str. Gen. Berthelot I.) hirdetési iroda vesz föl hirdetésekét.

Tulzottak az összeskűvés hírei. Bukaresti tudósítónk jelenti: A Viitorul kommentálva a nagy kémkedésre vonatkozó híreket, kijelenti, hogy az újságok tuzolták a dolgot, szenzációt hajászva. Az igazság az, hogy egyetlenegy kémert tartóztattak le. A Viitorul hozzá teszi, hogy a bukaresti újságok nagyon hibáznak, amikor fellármazzák a közvéleményt és hamis következtetéseket vonnak a kisebbségekhez tartozó, de a román hadsereg kötelékében levő tisztikarról.

A posta vezérigazgatója cáfolja a lemondásáról terjesztett híreket. Bukarestből jelenti: Cerchez postafőigazgató nyilatkozatot küldött be a lapoknak, amelyben kijelenti, hogy a lemondásáról terjesztett hírek minden alapot nélkülöznek.

Ötezer lej alapfizetést kérnek a tanítók. Bukarestből jelenti: A tanítók memorandumot nyújtottak be a parlamentnek és a közoktatásügyi miniszteriumnak, amelyben kérik, hogy alapfizetésüket havi ötezer lejben állapítsák meg.

Megdrágul a magyar vasút. Budapestről jelenti: November elején életbelép a MÁV új tarifája. A személydíjszabásnál állítólag hatvan százalékos emelés lesz.

Nem vállalhatnak mellékfoglalkozást a magyarországi közhivatalnokok. Budapesti tudósítónk jelenti: A magyar kormány rendeletet adott ki, amely megállapítja, hogy köztisztviselő nem fogadhat el olyan állást, amely a megvesztegethetőség gyanújára adhat okot. A rendelet megállapítja, hogy az állami hivatalnok és államvasut szolgálatában álló tisztviselő részvénytársaságoknak, szövetkezeteknek, nyereszkesedésre alakuló vállalatoknak alapításában vagy igazgatásában nem vehet részt és javadalmazással egybekötött állást sem vállalhat. Kivételt képez az az eset, ha a tisztviselő hivatalból rendelik ki vagy a minisztertanács hozzájárul valamely hivatal elfoglalásához, vagy pedig olyan vállalatokról van szó, amelynek alkalmazottai kizárólag közalkalmazottak. Az egyetemek, főiskolák tanárai és a nyugdíjas alkalmazottakra a rendelet nem vonatkozik. A bírói karra a régi törvény szabályai maradnak érvényben.

Családfő nélkül nem lehet közös utlevéllel utazni. A múlt héten több lap közölte a hírt, hogy a határszéli magyar hatóságok sok utast küldtek vissza, mert utlevelükben több családtag szerepelt, akik nem mindnyájan utaztak. Azóta kiderült azonban, hogy a rendelkezés téves. Nem szükséges, hogy az utlevéllel mindenki utazék, akinek a neve abban szerepel, de nem engedik meg, hogy a családfő nélkül a többi családtagok utazzanak ilyen közös utlevéllel. A családfő természetesen utazhat a családtagok nélkül.

Kilencszázszoros házbér Budapesten. Budapesti tudósítónk jelenti: Az új lakbérrendelet nyomán támadt felzúdulás egyre szélesebb kifejezési formákat talál. A magyar minisztertanács elhatározta, hogy az 1917. évben fizetett házbér alapvétele mellett a lakások bérét háromszázhatvan szorosra, az üzlethelyiségek bérét kilencszázszorosra emeli. Ezenkívül a bérösszeg negyedévenként husz százalékkal automatikusan emelkedik és a lakbérfizetés esedékessége napján érvényes tőzsdekurzus alapján a korona romlását is figyelembe kell venni. Természetesen a lakók és kereskedők körében ez az intézkedés óriási nyugtalanságot okozott. Az ellenzéki pártok most aláírásokat gyűjtenek, hogy a nemzetgyűlés soronkívüli összehívását keresztülvigyük és ott a lakók álláspontját megvédelmezzék.

Házasság. Löwi Adolf terménykereskedő, Löwi Ignácz fűszer- és lisztkereskedő fia, f. hó 28-án d. u. 1/21 órakor tartja egyházi esküvőjét Weisz Szerénnel, Weisz Bernát könyv- és papírkereskedő leányával Alba-Julian, Weisz Bernát házában. (Minden külön értesítés helyett.)

Autonómiát kap a Rajnavidék

A kormány tárgyalásokat kezdett a szeparatistákkal

(Berlin, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este minisztertanács volt, melyen a kormány megvitatta, miként vehetne véget egyszersmindenkorra a rajnai szeparatista mozgalomnak. A javaslat azon alapszik, hogy a birodalmi alkotmány módot nyújt az egyes szövetségi államoknak arra, hogy a birodalom kebelében

külön autonóm állami életet éljenek,

ha a lakosságuk úgy akarja. Ezuton akarnak tehát Németország széthullási krízisén segíteni. Hír szerint a kormány megbízottja ez ügyben már megkezdte a tárgyalásokat a Rajna-területen.

Valószínű, hogy ezt a megoldást elfogadják, mert mint Majna melletti Frankfurtból jelentik, a szeparatisták akciója teljesen meghiusult.

Néhány városban még tartják magukat, de tanácsalannul állanak, mert senki sem törődik

Letartóztatták a homoszexuálisok királyát. Konstancaából jelenti: A katonai rendőrség tegnap letartóztatta a kikötő szennyének egyik legtipikusabb lovgáját, Constantin Strajar 35 éves állítólagos kereskedőt, akit a kikötőváros éjjeli élete évek óta a homoszexuálisok királyának néven ismer. Constantin Strajart egyik áldozatának apja jelentette fel, akit Strajar több ízben meg akart zsarolni. A letartóztatás utáni vizsgálat szenzációs adatokat hozott napvilágra, kiderült, hogy Strajar évek óta elnöke egy titkos homoszexuális klubnak, amelynek helyiségei a kikötő egyik matrőzkozmájában voltak. A klubban, amelynek a falait Eulenburg és Strajar tényképei díszítették, az elnök hetenkint „tudományos” előadásokat tartott a pederasztia jótéteményeiről. A letartóztatott vallomása szerint a klub helyiségeiben mintegy kétszáz fiatalember fordult meg.

Tilokzatos gyilkosság Párisban. Párisból jelenti: Merte Charles kertész a Szajnából egy vitorlavaszonba göngyölt csomagot fogott ki, melyben borzalmas lelet volt. A csomagban, mely mintegy husz kiló súlyu vasdarabhoz volt kötve, egy fej- és láb nélküli fiatal nő holtteste feküdt. A rendőri nyomozóbizottság megállapítása szerint a holttest mintegy három hét óta volt a vízben. A fiatal nő áldott állapotban volt és a gyilkosságnak közvetlen étkezés után eshetett áldozatul, mert a gyomrában, mint a boncolás megállapította, még meg nem emésztett ebéd- vagy vacsoramaradványokat találtak. A hullát fehér ing és leibchen fedte. A nyomozók közegek megállapították, hogy a gyilkosok a hulla megcsonkítását egy éles késsel hajtották végre. A csontokat finom fűrészsel vágták át. Az áldozat fejét két vágással távolították el törzséről. A csomokot pontosan a medence tájékán kéthárom hatalmas és szakszerű vágással vágták le. A halott két karja zsineggel szorosan az áldozat hátrára volt kötve. A vasdarab, melyhez a szerencsétlen áldozatot kötötték, egy automobilnak az alkatrésze, mintegy 20 kiló súlyu. A rendőrség lázasan nyomoz a gyilkosok után.

Heti naptár

5684. Machesvan 17. Szombat.
Szombat beköszöntése: Temesváron 5 óra 30 perc, Kolozsváron 5 óra 20 perc, Brassóban 5 óra 10 perc.

Szombat vége: Temesváron 6 óra 30 perc, Kolozsváron 6 óra 20 perc, Brassóban 6 óra 10 perc.

Szidra: Vájjérá. Az Örökkévaló megígérte Ábrahámnak kilencvenkilenc éves korában, hogy fia fog születni. Később Isten próbára tette Ábrahámot s azt kívánta, hogy áldozza fel fiát. Ábrahám habozás nélkül akarta Isten akaratát teljesíteni, ekkor megszólalt az égi hang és megakadályozta az áldozatot. Az ottlakó kanaánitáknál szokás volt a gyermekek feláldozása a Molechnek; Moriá hegyéről hangzott először Isten szava, hogy emberáldozatot nem kíván. Ezért maradt örök szentsége annak a hegynek.

Háftár: Vöissá ácháth. (Kir. II. 4.) A csoda megismétlődött, Elisá próféta ígérete beteljesedett. Egy szegény asszony gyermekeit el akarták vinni rabszolgáknak az anyjuk adóssága fejében, de a próféta csodatétel útján megmentette őket s megmutatta, hogy a szülőért nem lehet a gyermek életét feláldozni.

velük. Mozgalmukat a lakosság ellenséges magatartása és a tisztviselői karnak az egységes birodalomhoz való hűsége megbuktatta.

Koblentz városházát elfoglalták a szeparatisták

Berlin, október 25. A párisi Havas-ügynökség távirata szerint a szeparatista mozgalom új erőre kapott, valószínűleg a Rajna-bizottságnak ama biztató kijelentéséből, hogy a szeparatisták uralmát mindenütt elismerik. A koblentzi városházát másfél napi ostrom után a szeparatisták elfoglalták.

Berlin, október 25. Legutolsó hírek szerint a szeparatista akciók meghiusultnak tekinthetők. Mainzban és Koblenzben is, ahol a szeparatisták elfoglalták a középületeket, visszaverte őket a rendőrség, amely az ellenszegülő lakosságot támogatja.

Két új szikratáviróállomás Jugoszláviában. Belgrádból jelenti: A közlekedésügyi miniszterium rendeletére Ujvidéken és Marburgban állami szikratáviróállomásokat állítanak fel a közeli jövőben. A rádióállomásokat a postai forgalom szolgálatába fogják állítani.

Szemölcsök eltávolítása hipnózissal. Párisból jelenti: Orvosi szaklapok újabb sokat foglalkoznak olyan esetekkel, amikor szemölcsöt szuggesztív uton távolítottak el a kézről. Dr. Boujour-de-Rachevsky, dr. Vielle, dr. Cavaniol és dr. Orovsky megerősítik ezeket az eseteket. Dr. Boujour-de-Rachevsky például arra az eredményre jut, hogy kivétel nélkül minden szemölcs függetlenül a szemölcsök nagyságától és székelési helyétől szuggesztíóval meggyógyítható. Gyermekeknel a gyógyulás néhány nap alatt, felnőtteknél négy-hat hét alatt következik be heti szuggesztív ülések folyamán és pedig a gyógyulás mindig hegek hátrahagyása nélkül áll elő. Dr. Vielle és dr. Cavaniol annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy elegendő az első, az ugynevezett „anyaszemölcsöt” eltávolítani, azután a többieket is eltűnésre bírják. Ezt a megfigyelést a többi orvos is megerősíti.

Angol feministák a házassági eskü megváltoztatásáért. Londonból jelenti: Az angol feministák már régóta követelik, hogy a nők számára az eddiginél szabadabb helyzetet teremtsenek a házasságban. Most, mint Londonból jelentik, az angol egyház nemzeti zsinatán is szóba került a feministák kívánsága. Maude Royden kisasszony beszédet mondott a nők helyzetéről s azt hangoztatta, hogy változtatni kell a házasság egyházi szertartásán is a nők javára. A nő ma már jogokat szerzett s ennek a házassági szertartásban is kifejezésre kell jutnia. Az esketéseknél azelőtt a pap által a menyasszonyhoz intézett kérdést: Akarsz-e férjednek engedelmeskedni és akard-e férjedet szolgálni? — így kell helyettesíteni: „Fogod-e férjedet szeretni és fogod-e őt vigasztalni? E felszólásra a férfiszónokok ingerülten feleltek. Tiltakoztak az ellen, hogy a feminizmus eszméjét az egyházi szertartásokba is bevigyék. Az indítványt elvetették.

Az orosz házi haramiák a törvényszék előtt. Még 1919-ben történt, Borsa Gábor és Fodor Gábor katonaszökevények egy székben lévő társukkal együtt puskával a vállukon beállítottak Piritichon Zaharie orosz házi gazdálkodó házába azzal, hogy egy katonaszökevényt keresnek. Előbb összeforgatták az egész házat, majd ráparancsoltak a gazdálkodó hatagú családjára, hogy feküdjenek a földre és egy óráig meg ne moccanjának, mert lelövik őket. A megrémült emberek sietve tettek eleget a követelésnek, a banditák ezalatt minden elemelhető értéket magukhoz vettek. A három katona ezután végigrabolta az egész falut, majd egy rablott szekeren elmenekültek. A kolozsvári rendőrségnek sikerült Borsát és Fodor Gábort letartóztatni, de a harmadik társukat nem sikerült elfogni. A kolozsvári törvényszék mára tüzte ki ez ügyben a főtárgyalást, de a tanuk távolmaradása miatt a tárgyalást elhalasztották.

Budapesti tőzsdezárlat október 25-én. Magyar Hitel 674.000, Osztrák Hitel 121.500, Salgó 525.000, Rimamurányi 102.000, Ganz-Danubius 5.535.000, Kőszén 2450.000, Slavónia 78.000, Kereskedelmi Bank 1.135.000, Schlick 103.000, Cukor 3.175.000, Olasz Bank 40.500, Angol-Magyar 116.000, Leszámitoló 88.500, Csáky 51.500, Ofa 515.000, Pesti Hazai 3.875.000.

KÖZGAZDASÁG

Előkészület a karácsonyi vásárra. Hétfőn, e hó 29-én a kereskedelmi és iparkamara értekezletet tart, amelyen megtárgyalják a karácsonyi vásár rendezését. Az értekezletre meghívást kaptak a kamara iparos tagjai és ezután kéri fel az iparművészeket, hogy jelenjenek meg az értekezleten, lehetőleg a vásárra vonatkozó tervekkel.

Februárban kerülnek az első új ércpénzek forgalomba. Bukarestből jelentik: Az ércpénzek készítésére vonatkozó árlejtést ma tartották meg. 50 millió 2 lejes és 100 millió egylejes ércpénz fog forgalomba kerülni. Az első ércpénzszállítmányok, amelyek réz-nikkel öntvényből lesznek, februárban fognak megérkezni.

Négymilliárd bankjegyet bocsát ki a kormány. Bukarestből jelentik: Közgazdasági körökben ma pattant ki, hogy a kormány a súlyos pénzügyi válságból inflációs politikával akar kijutni. A pénzügyminiszternek a Banca Nationala kormányzójával történt legutóbbi megbeszélése során — amelyről csak szűkszavú jelentést adtak ki — ugylátszik az a vélemény alakult ki, hogy a pénzügyben könnyíteni nagyobb bankjegykontingens kibocsátásával kell. Erre a célra a kormány négymilliárd lej kibocsátását engedélyezte a Banca Nationalának. Hír szerint a kormány régebbi bontartozásai egy részét is kifizeteti az adóhivatalok és kincstári pénztárak útján.

Az Élelmezési Munkaadók Blokkjának új fiókjai. Az alakulóban levő Élelmezési Munkaadók Blokkjának szervező bizottsága szeptember 17-én Kolozsváron propagandaköruttra indult. A körutut e hó 22-én fejezték be. Megszervezték a sepsiszentgyörgyi és tordai husiparosokat, vendéglősöket, kávézókat, pékekét és cukrászokat. A szervező bizottság a marosvásárhelyi ipartársulat tagjaival is megismertette a blokk munkaprogramját.

A fémipar sérelmei. Több ízben megemlékeztünk arról, hogy a romániai fémiparosok a belső termelést képtelenek kívánatos tempóban fokozni, a pénzügy pedig valóságos krízisbe kergette ezt a fontos ipart. Egy legújabb megartott értekezletükön a fémiparosok elhatározták, hogy a belföldi fémipar védelmére akciót indítanak és megkérlik a kormányt, hogy állítson fel védővámokat a külföldi import ellen. Ecélből emlékiratot szövegeztek meg, amely kiemeli, hogy a pénzügyi következtében a fémiparvállalatok nem tudják nyersanyagszükségletüket idejekorán fedezni, amihez még hozzájárul, hogy az állam nemcsak hogy nem fizeti ki a szállított gúrló anyagért fennálló tartozásokat, hanem utóbbi időben munkával sem látja el kellőképpen a hazai fémipari vállalatokat. A fémiparvállalatok termelése állandóan csökken, a szakmunkásokat pedig tömegesen bocsátják el. A termelés csökkenése lassanként dezorganizálja a gyárak üzemeit, ami végeredményben az államra nézve káros. A fémiparosok szövetsége konstatálja, hogy a jelenlegi vámtarifa alkalmazása mellett nemcsak az állami megrendelések, hanem a magánmegrendelések száma is visszament, mivel a jelenlegi vám mellett, fémiparunk óriási fejlődése ellenére, a belföldi termelés nem konkurensképes. A fémiparosok terjedelmes előterjesztésükben felhívják a legfelsőbb vámbizottság figyelmét a fenti körülményekre és ismételtelen rámutatnak arra, hogy a kérdés megoldásának folytonos elhalasztása csak a nagy áldozatok árán és óriási kockázatokkal megállapított nemzeti fémiparunk rovására mehet.

Az ideai szüret Szlovenszkóban. Ungvárról jelentik: Az óborok jó részben már elfogytak és a meglevő készletek tulajdonosai erősen tartják az árat. A szüret ugy Beregszász környékén, mint a Hegyalján október első felében indult meg, míg a nagy szőlősgazdák október második felében kezdték szüretelni. A szőlők teljesen beértek és egy kevés eső nem árt a szőlőnek, ellenkezőleg megpuhítja a szemeket, persze, ha az eső állandósulna, rothadást idézne elő. Az utóbbi sűrű esőzések az óbor-piacon éreztették hatásukat és az árat megszilárdították. Ha a közeli napok szárazak maradnak, akkor az óborokban ármorzsolódás várható és az új borok minőségileg és mennyiségben nem fognak a huszas évszázad alatt maradni. — A must ára vidékenként változik. Beregszászon 3,50 cseh koronáért adják a mustot.

Bácskai buza- és lisztárak. Belgrádból írják: Az újvidéki terménytözsde a gabonapiac irányzata szilárd. Az árak a következők: buza 345—350 dinár, tengeri (őreg) 252-50, január—április 212-50, január—május 220, február—április 220, márciusi fuvarrakomány ellenében 260 dinár. Lisztárak: nullás, fogós 555 dinár, szerémségi 6-os 370 dinár, Bab 530 dinár.

SPORT

Ma este ékezik az UTE Kolozsvárra. Tegnap számunkban hírt adtunk a magyar bajnokjelölt UTE kolozsvári vendégszerepléséről. A kitűnő együttes a ma esti gyorsvonattal érkezik Kolozsvárra. Az UTE szombati ellenfele Kolozsvár bajnokcsapata, a Victoria lesz. A Victoria vezetője ez alkalomból a következő respektabilis játék-erőt képviselő csapatot állítja ki: Molnár, Doci, Krieshoffer, Fazekas, Leitner, Palocsay, Dina, Istvánfi, Barabás, Szilágyi, Cipocián. A játék kimenetele természetesen nem lehet kétséges, az azonban bizonyos, hogy a Victoria kemény ellentállást fog kifejteni. E mérkőzés alkalmával Kolozsvár sportközönségének ezuttal világvizonylatban is első-rangu csapat játékában lesz alkalmá gyönyörködni. Vasárnap az UTE ellenfele egy KAC-Hag-gibbor kombinált csapat lesz. A két egyesület vezetője a számbajöhető játékosok közül egy kisebb-szerű válogatott csapatot állított össze az UTE ellen, mely a következő: Szatmári, dr. Hirsch, Pollák, Marcinkievitz, Braun, Schultz, Raduch, Bornstein, Rakitovszki, Aukraut, Rosenberg. Ez a csapat nem csak papíron, de a valóságban is kitűnő tudással rendelkezik és megvan minden esélye, hogy méltó ellenfele legyen vendégének. Különböző mérkőzések iránt városzerte óriási az érdeklődés. Bizonyos, hogy az első budapesti csapat kolozsvári vendégszereplését mindkét napon át rekordközönség fogja végignézni.

A legfőbb bécsi csapat. Az osztrák labdarúgószövetség minden évben pompás díjat ír ki az egész éven át legfőbbül viselkedő csapat részére. Az elmúlt évben ezt a díjat a Simmeringer Sport Klub vitte el. A most összeállított statisztika szerint a Simmeringet összesen csak egy fél ponttal büntették, míg a listán utolsó WAF 116½ pont büntetést szenvedett. Az érdekes listán a Hakoah a kilencedik helyen áll 10½ ponttal.

A svéd—magyar válogatott mérkőzés bírja Schmieger (Bécs) lesz.

Vasárnap kerül eldöntésre Bécsben a Hakoah—Amateur mérkőzés, mely döntő befolyással lesz az osztrák bajnokság sorsára.

A közönség figyelmébe. A szombati és vasárnapi mérkőzések iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a közönség, okulva a multak tapasztalatain, helyesen teszi, ha jegyét az ismert elővétel helyeken előre megváltja.

Ha művészi kivitelű fa vas butort akar venni, ne sajnálja az utat: Marosvásárhelyre és tekintse meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit Asztalok furnírszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora

Péntek: A diadalmas asszony. B. bérlet.
Szombat d. u. 3 óraker: Fekete gyémántok. Ifjúsági előadás.
Szombat este 7 és fél óraker: A diadalmas asszony. C. bérlet.
Szombat este háromnegyed 11 óraker: Öngyásága két férje. Bérletszünetben.
Vasárnap d. u. 3 óraker: Othello.
Vasárnap este 8 óraker: A diadalmas asszony. Bérletszünetben.
Hétfő: Öngyásága két férje. Bérletszünetben.
Kedd: A diadalmas asszony. A. bérlet.

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó (v. Egyetem-mozgó): Péntek, okt. hó 26-án: A szifinx. Nagy szerelmi dráma 5 felvonásban, Octave Feuillet nagyszerű regénye nyomán. Főszerepben Francesca Bertini és Elena Lunda. Az asszonyi lemondás és önmegtagadás megrendítő drámája.

Uránia-mozgó: Péntek, október 26-án: Maciste revánja. Pompás kalanddráma 5 felvonásban. Főszerepben Maciste, Henriette Bonnard, Erminia Zago és Guido Clifford.

Apolló-mozgó: Péntek, október 26-án: Az indiánbosszu. Szenzációs filmtörténet 5 felvonásban. Főszerepben Harry Liedke, Edith Heller és Otto Petersen. Hajmeresztő indiánkalandoktól hemzsegő élvezetes film.

Előadások kezdete délután 3 óratól.

Figyelem! Az emberiség megváltó filmje!
Dr. Singer bécsi orvosnár kolosszális filmje a nemibajok ismertetéséről: „Nyitott szemmel.” Csak felnőtteknek és erős idegzetűeknek! Nők 18, férfiak 16 éven felül nézhetik csak meg ezt a filmet. **Mentsük meg az emberiségnek a nemibajoktól még meg nem fertőzött 30 %-át!** Mindenkinek ott kell lennie! A film hétfőn, október 29-én indul az Uránia-mozgóban.

Főnyomológópapír LEPAGENÁL
la pozitív, negatív
Kérjen árajánlatot! Kolozsvár

**KÖTÖTT ÁRUK
LEGOLCSÓBB
BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSA**

HELIOS

Főter 7.

Szvetterek, kötött ruhák, jumperek, sálak, harisnyák és keztük. Jumpergyapjuk minden színben

Eredeti gyári árak!

IZRAEL & Co.

szőrmeáruházában

Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2

Bundák . . . 16000
Sportkabátok . . . 3000
Boák . . . 475
Gyermekkabátok 800
leitől
feljebb kaphatók

Nagy választék szőrmeáruházban!

SZET

ora
let.
hántok. Ifju-
adalmas asz-
: Önagysága

nas asszony.
ünetben.

ORA

gő): Péntek,
elmi dráma 5
erü regénye
tini és Elena
önmegtagadás

óber 26-án :
ráma 5 tel-
nriette Bon-

óber 26-án :
énet 5 felvo-
Edith Heller
ánkalandóktól

ától.
váltó filmje!
ális filmje a
szemmel."
tüeknek! Nők
csak meg ezt
nek a nemi-
30 %-át!
film hétfőn,
ban.

GENÁL

zsvár

**K
RÁSA**

k, sálak, haris-
minden színben

ca) 2

öl
phatok

an!

Devizák	Erdélyi pénzpiac 25-én					
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése					
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szoban
Zürich	3745-35	3750-40	3745-30	3745-40	3750-40	3755-45
Newyork	211-10	212-11	211-10	211 ¹ / ₂ -10	—	212-11
London	946-42	946-42	946-44	—	—	—
Páris	1220-10	1225-10	—	—	—	1220-10
Milano	—	—	945-40	—	—	—
Prága	620-17	—	—	620-18	—	—
Bétföldi magyar korona	—	—	—	140	—	—
Külföldi magyar korona	—	—	—	—	—	—
Belgrád	—	—	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—	—	—
Bécs	339-42	—	338-40	338-40	—	337-39

**Valutát
Devizát**

a
legolcsóbban
ad,

a
legmagosabb
áron vesz a

**Kereskedelmi
Hitelintézet**

Kolozsvár, Föter 20.
Telefonsz. 40 és 229

**Borszivattyuk
és sörpincészeti beren-
dezések kaphatók**

a Banca Industrială și Comercială-nál,
Str. Reg. Maria 49 (volt Deák Ferenc-utca)

Kalapcsomagoló Hútpackpapir

fehér és színes, Lepagenál Cluj. Kérjen ajánlatot

Temesi Agrár Takarékpénztár RT

KÖZPONT TEMESVÁR ★ FIÓK ARAD ★ SÜRGÖNYCIM AGRÁR

Temesvári telefon: 6. 14-66, 16-74, 16-75
Aradi telefon: 800, 801, 803

Alapított 1869-ben

A Banca Comercială Italiană și Română București, szövetséges intézete
A Banca Comercială Italiană Milanó, képvisellete

Valuták és devizák vételére, eladására autorizálva. Kiállít és azonnal kiszolgáltat vámcsekkeket

Grünwald üvegsziszolda Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék. **Oradea-Mare**
és tükörgyár Épületüvegezési vállalat — Újrafoncsorozás — Finntükrök **Strada Garlicy 16. szám**

**Minőségben
kiváló és
utólérhetetlen!**

**ECLAIR
a vezető márka**

**Aki kvalitást
akar megismerni,
csakis**

„Eclair“-t

vásároljon!

A legkedvesebb meglepetés!

Mindenütt kapható!

A leghelyesebb ajándék!

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal: **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szócig — 20 lel. Jelliges hirdetésekre semmilyen felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vicékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Globus nyomda és papírkereskedés Szilágy-somlyón nov. 5-én kibővítve ismét megnyílik. 6429

Eladó ház a belvárosban. Lakás átvehető. Cím a kiadóban. 6424

Izr. segéd fűszerszakmából angró és detailban jártas, ki önállóan tud dolgozni, a román, magyar nyelvet bírja, azonnali belépésre fölvetetik. Ajánlatot Zuckermann Sámuel céghez Timca, küldendők. 6430

Azonnal beköltözhető adómentes modern új két utcára nyíló kertés családi ház sűrűn eladó. Rákoczi ut 19.

Rex kémiát megvételre keresek. Cím a kiadóban.

Vidéki városban levő jóforgalmu piactéri fűszer- és vasüzletemet, kényelmes lakással együtt átköltözködés miatt igen kedvező feltételek mellett azonnal átadnám. Cím a kiadóban. 6419

Belvárosban eladó ház, több lakás átvehető. Cím a kiadóban. 1581

Prima

bácskai

kender

Kapható:

HAVAS DEZSŐ
Timișoara

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1351

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántól-ut) 1 szám

Angol szövetek

ugy a legfinomabb minőségben, mint olcsóbb minőségekben, rendkívül leszállított áron

érkeztek Londonból

nagy mennyiségben az őszi és téli időnyre.

Covercoat, dublé, felöltő

és más különböző ruhaszövetek: fekete, kék és színes kivitelben, a legfinomabb minőségben, új és a legmodernebb mintázással.

Különösen felhívjuk a figyelmet szövegeink szélébe varrott

"FINTEX"

védjegyre, mely garantálja a legfinomabb, legtartósabb és legelegánsabb minőséget, melynek ezideig cégünk az egyedüli készítője.

Pendle & Rivett

Ltd. London

Fiókok: Páris, Milánó, Madrid, Kairó, Marokkó, Capetown, Melburne, Peking, Rio de Janeiro.

Kizárólagos képviselő Románia részére:

HENRY ROBERT KENT

nagy angliai lerakata

Központ: Bucuresti, Strada Academiei 45.
Fiók: Galați, Strada Domneasca 13.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Megérkeztek az őszi divatujdonságok a

KALAP- KIRÁLY

áruházába Piața Unirii 24

Mátyás-kir.-tér. Óriási választék mindennemű férfi divatcik-

kekben. :: Nagy finom fehérnemű

raktár :: Speciális kalapok nagy rak-

tára :: Versenyen kívüli olcsó áruk!

Valódi angol raglánok, bőrkabátok

Benzinmotor 6-14 HP Precíziós esztergapad

és az aradi „Astra” motorgyár bármily gyártmánya állandóan raktáron gyári áron

★
EMIL BLAGA, CLUJ

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 ★ Sürgönyc: Juvaera, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogazati arany és forrasztó ★ Arany, ezüst és platina-beváltás!

Kienle és Schwarzwald órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárusítóknak!

Nyomdafesték Wicke Berlin

Lepagenál Cluj. Kérjen árjegyzéket

I. NACHT

SOCIETATE
IN NUME COLECTIV

CLUJ

Str. Memorandului 20.

★ Telefonok: ★ Iroda 653 ★ Raktár 654 ★

Vasuti anyagok!

Vasak, fémek,
csavarok, csőáruk
stb. stb.

Távirati cím: Metalnacht

MEGÉRKEZTEK

Páris
Bécs
Berlin

legújabb divatu őszi és téli

női modellkabátjai és bundái

óriási választékban a

Diamanstein és

Moskovits

női és férfi divatruházába

Cluj,

Calea Regele Ferdinand
25., a főpostával
szemben

Seal és biberette plüssbundák és szőrmezt kabátkülönlegességek legelőnyösebb beszerzési forrása. Lloyd 1412

SZERKESZTŐSÉG, H
HIVATAL ÉS NYO

Cluj, Kolozsvár, St.
L. Pop (Brassai-ut)

Telefon: Szerkesz
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok kizáró
szerkesztőségnek
zendők. Kéziratoka
adunk vissza

Cluj-Kolozsvár

A király kiha szöve

Bukarest, o

és a népszövetség

kozásán Drumond

a népszövetség kü

elsősorban a népli

csönre vonatkozóla

ügyek ellenőrzésév

Bratianu mi

a vendégek tisztel

Dăscu, Manoles

népszövetségi meg

ség dinét re

vasárnap Szin

Budapestén át

a népszövetség

ködését a szar

külgyminisztr

tiszteletére, a

terek és a kü

viselői is.

A néps

főtítár vezet

meg a király

hívta meg a

A „Lu

részletesen tá

működéséről.

mond által e

niát és szom

mutatkozott

Drumo

román kor

állandóan bé

szönetet mor

Poinca

Páris,

„Quotidien”

egyik beszé

belpolitikájá

lemondását.

Millerand k

rabeszéssel

Változatla

Vars

fejezéshez

vább tart,

okvetlenül szükség

lengyel vasutasok

indult ki és Gal

vonalon a sztrájk

Leverte

Athén, okt

kudarccal végződ

körülzárták a fell

mire a felkelők o

pártoltak a korm

a kormány repül

lakosság között,

és kérte a népet

ras, Cufos, Searl

tóztatták.

A hadügy

közli, hogy a ja

kelőket és a felt

Macedóniáb

Cavala felszabad

Ujabb jeler

molnak be. Megi

lalták Korinthust

szerint a lázadó

erők, ezért a ko

kéntes toborzást

nyugalom teljes

pélyesen fogadtá

lyet a felkelők s